

De Europese paragraaf in het coalitieakkoord is geschreven door een gezelschap dromers dat zijn klassieken niet kent

Posted on 3 februari 2026 by Derk Jan Eppink

Het regeerakkoord van het beoogde minderheidskabinet-Jetten kent een evenwichtig taalgebruik, behalve de hoofdstukken over Europa en de band met Amerika. Die passages getuigen van hoogdravende geestdrift, met vingerafdrukken van D66 alom.

Tijdens de kortstondige D66-oppositie ontstond kennelijk een ‘Nachholbedarf’, gevoed door anti-Amerikaanse sentimenten. Nederland moet volgens het akkoord ‘aanjager’ zijn van een krachtige Europese Unie ‘door onze eenzijdige afhankelijkheden af te bouwen en te bouwen aan een Europese pijler binnen de NAVO kunnen we de VS en andere grootmachten geloofwaardig aanspreken wanneer hun handelen onze fundamentele waarden en belangen raken’.

Kopgroep

Nederland (wederom) als gids in Europa en de wereld. Strategie: 'vooroplopen', 'in de kopgroep'; beter zelfs: in de 'kop van de kopgroep'. De penhouder, en daarmee de nieuwe coalitie, beseft niet dat een 'status aparte' in de NAVO Moskou uitstekend uitkomt en dat zelfs de huidige regering in Washington DC een *Alleingang* van 'Europa' financieel niet zo erg vindt.

Daarnaast dringt zich de vraag op hoezeer Europa in staat is één standpunt te vertolken, laat staan een zelfstandig militair optreden. Een NAVO zonder de VS is een dood paard. 'Europa' kent in feite een 'géométrie variable' met tal van lidstaten met zeer diverse opinies. Niettemin bepleit het regeerakkoord het 'sluiten van nieuwe strategische samenwerking buiten Europa en de VS'.

Resultaat zal zijn dat de huidige regering in Washington artikel 5 van de NAVO, het hart van het Verdrag, negeert en zegt: 'zoek het zelf maar uit'. En welke partnerschappen zijn er? Grote delen van de 'derde wereld' staan al onder invloed van China. India houdt alle opties open als neutraal, niet-gebonden land dat werkbare relaties onderhoudt met alle machtsblokken. Kortom, wat het regeerakkoord beweert is volstrekte onzin. In dat akkoord wordt trouwens de term 'grootmacht' geregeld gebruikt. Dit is een germanisme. Het is in het Nederlands 'grote mogendheid'. En Nederland is uiteraard de grote (morele) mogendheid.

Wereldvreemd

Een volgende ongerijmdheid is de zin: 'Oekraïne bevindt zich op een onomkeerbaar pad richting EU en NAVO-lidmaatschap'. Richting EU is mogelijk, via de procedures van de Europese Unie, te beginnen als kandidaat-lidstaat, en er is doorgaans een overgangsperiode. Dat gold bij de toetreding in 2004 van de Baltische en Midden- en Oost-Europese staten die als groep toetraden. Roemenië en Bulgarije volgden enkele jaren later. Het is overigens nog de vraag of deze landen staan te juichen bij een (snelle) toetreding van Oekraïne. Voor een toelating van een nieuwe lidstaat is unanimiteit vereist. Alle huidige lidstaten moeten instemmen.

Nog wereldvreemder is het lidmaatschap van de NAVO. Dat kan wenselijk zijn, maar de uitbreiding van de NAVO richting Oekraïne is juist één van de oorzaken van de Russische aanval in 2022, hoezeer ook verwerpelijk. In de onderhandelingen tussen

Amerika en Rusland is er één onomstotelijke voorwaarde: Oekraïne wordt geen lid van de NAVO. Wie dat toch beweert, ziet het regeerakkoord als een vodje papier, dat is geschreven door politici met zelfoverschatting en een gebrek aan politiek-historisch inzicht.

Fantasie

Het regeerakkoord stelt dat Nederland 'ook constructief staat tegenover een Europese nucleaire afschrikking'. Wederom fantasie. Frankrijk is het enige land in de EU met kernwapens. Het heeft ongeveer 300 atoomkoppen. Rusland heeft er naar schatting 6.500. Frankrijk pretendeert zijn landsverdediging onafhankelijk van de VS te kunnen uitvoeren. Dat is een illusie. Frans wapentuig heeft niet altijd de noodzakelijke kwaliteit. De 'force de frappe' lijkt eerder een 'force de farçe'.

In 2009 trad Frankrijk toe tot de militaire commandostructuur van de NAVO, en ressorteerde mede onder de Amerikaanse atoomparaplu. Moskou wordt niet afgeschrikt door de Franse atoommacht, dat volgens het regeerakkoord de 'Europese nucleaire afschrikking' moet vormen. In feite leidt de poging daartoe tot de afkoppeling van de VS, precies wat Moskou graag wil, en gaat testen. Wat doet de Franse atoomparaplu als Rusland een deel van Estland bezet? Rien!

Vanuit het niets bepleit het regeerakkoord toetreding van Nederland tot het 'Verdrag van Aken' (*Aachener Vertrag*) uit 2019. Dat is een voortzetting van eerdere naoorlogse akkoorden tussen Duitsland en Frankrijk. De ondertekening van dat Verdrag werd bijgewoond door de voorzitters van de Europese Raad en de Europese Commissie. Wat zou Nederland in dat Verdrag moeten doen? Duitsland treedt toch ook niet toe tot de Benelux? Opvallend dat VVD en CDA hun coalitiegenoot D66 niet afremmen in kleuteractivisme. Duitsland en Frankrijk hebben onderling een historisch beladen verhouding. Daar is geen Kleinduimpje bij nodig.

Arrogant en contraproductief

Wat betreft de Europese Unie is het taalgebruik potsierlijk. Onder het hoofd 'Europa en de wereld': 'wij pakken landen die Europa actief ondermijnen, zoals Hongarije en Slowakije, hard aan door ons in Europa hard te maken voor het vereenvoudigen van de artikel-7 procedure zodat het stemrecht van landen makkelijker kan worden

ontnomen. Hongarije verliest het recht op Europees geld. We zetten in Europa in op het afschaffen van besluitvorming via unanimiteit bij het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid'.

De houding van de Jetten-coalitie is arrogant en volstrekt contraproductief. Ik wens haar veel succes met pogingen tot Verdragswijziging waarvoor eenstemmigheid is vereist. Wie het Verdrag nu openbreekt, krijgt het niet meer dicht. De meeste Midden- en Oost-Europese lidstaten zullen zich verzetten tegen deze centralistische mentaliteit die riekt naar die van de Sovjet-Unie. Moskou 'kapittelde' geregeld zijn 'deel- en satellietstaten' die nu tot de EU behoren. Een dergelijke attitude raakt een 'gevoelige snaar'. Het enige dat nog ontbreekt is de mars van een 'Europees Leger' naar Boedapest, geleid door een D66-generaal.

Amerika blijft onontbeerlijk

De coalitie bepleit ook zoveel mogelijk wapenaankopen bij de Europese NAVO-landen. Dat klinkt logisch maar is niet eenvoudig. In de periode 2015-2019 importeerden Europese NAVO-landen 52% van de wapenaankopen uit de VS. In de periode 2020-2024 was dat 64%, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Amerika blijft in de nabije toekomst onontbeerlijk voor het Europese wapenarsenaal. Denk aan de F-35. Als Europa dat frustreert, staat het met lege handen. Dat heeft Mark Rutte, secretaris-generaal van de NAVO, bevestigd, zij het theatraal. Amerika is voor defensiematerieel niet te evenaren.

De aanstaande coalitie lijkt op een gezelschap dromers dat zijn klassieken niet kent. Vóór het Verdrag van Lissabon, geratificeerd in 2009, sneuvelde in 2005 de Europese grondwet, die de EU een 'statelijk federale basisstructuur' moest geven. Inzet was de EU te 'verdiepen' (verdere integratie) om 'uitbreiding' grondwettelijk te verankeren: méér macht naar Brussel. De Britten bepleitten juist snellere uitbreiding, inclusief Turkije, om zo verdieping te dwarsbomen. Belgische politici, federalisten in hart en nieren, wilden *eerst* verdieping.

Frankrijk en Nederland wezen de Europese grondwet af, waarna uitbreiding en verdieping tegelijk op het spoor kwamen. Uiteindelijk won, met de komst van Midden- en Oost-Europese landen, uitbreiding van verdieping. 'Europa' werd een constructie met een 'géométrie variable'. En de Europese Unie een lappendeken met regels en bevoegdheden, al naar gelang sociaaleconomische en culturele gevoeligheden.

Eigenbelang

CDA en VVD behoren beter te weten, maar als D66 met zijn premier de D66-visie wil opdringen, splitst dat eerder de Europese Unie langs politieke en culturele lijnen, dan dat zij verenigt. De Amerikaanse aanspraak op Groenland liet dat zien. Noord- en West-Europese landen waren boos en stuurden een 'delegatie'. Zuid-Europa temperde en Oost-Europa deed niets. In dit regeerakkoord breekt D66 het Europese Geloof dat zij aanbidt, voor zover D66-gelederen nog bidden.

Als premier zal Rob Jetten snel genoeg op de harde realiteiten in Europa stuiten die hem doen beseffen dat er in Europa geen groter belang is dan het eigenbelang.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*